

Okoliczności wypadku.

Poszkodowany, razem z drugim pracownikiem, przewoził na przyczepie – wywrotce trzy plastikowe zbiorniki z wodą, z miejsca czerpania wody na pole (fot. Nr 1). W czasie transportu, wszystkie trzy zbiorniki posadowione na paletach drewnianych, przemieściły się na jedną stronę i oparły o burtę przyczepy – wywrotki. O zaistniałej sytuacji awaryjnej pracownicy poinformowali przełożonego – kierującego pracownikami. Przełożony wydał polecenie pracownikom (dodatkowo zaangażowano trzeciego pracownika), aby ręcznie przesunęli zbiorniki, bez wylewania z nich wody. Po nieudanej próbie ręcznego przesunięcia zbiorników poprzez ciągnięcie, pracownicy postanowili przechylić skrzynię przyczepy - wywrotki. Jeden z pracowników uruchomił silnik i przechylił skrzynię przyczepy – wywrotki na wysokość około 10 cm. Poszkodowany, wraz z drugim pracownikiem, weszli na przechyloną skrzynię przyczepy – wywrotki i ustawiali, poprzez ciągnięcie, przemieszczone zbiorniki. Po ustawieniu zbiorników, jeden z pracowników, zszedł z przyczepy – wywrotki, natomiast poszkodowany poprawiał ustawienie pierwszego zbiornika. Prawdopodobnie, podczas wykonywania tej czynności, przyczepa – wywrotka nagle utraciła stateczność i przewróciła się na bok. (fot. Nr 2). Poszkodowany prawdopodobnie został przygnieciony przez spadające z wysokości zbiorniki z wodą i w wyniku odniesionych obrażeń, zmarł po kilku godzinach w szpitalu.

Przyczyny wypadku

Państwowa Inspekcja Pracy określiła najbardziej prawdopodobne przyczyny, które przyczyniły się do wypadku:

A. PRZYCZYNA TECHNICZNA

1. Niewłaściwe rozwiązanie techniczne – niewłaściwe zabezpieczenie ładunku przed przemieszczeniem.

Transportowany ładunek ustawiono na podwyższeniu wykonanym z luźno ułożonych na podłodze przyczepy euro palet i zabezpieczono jedynie, wzdłuż osi przyczepy, jednym pasem transportowym (fot. Nr 3). Pracownicy nie mieli dostępu do instrukcji bhp dotyczącej prac transportowych podczas transportu wody przy użyciu ciągnika i przyczepy. Ładunki zabezpieczono w sposób przypadkowy nie zapewniając bezpiecznych warunków ich przewozu. W konsekwencji doszło do złamania desek dolnych palet zbiorników i przemieszczenie całego ładunku (fot. Nr 4).

Takie postępowanie narusza § 64 ust 2 i 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, które brzmi w ust. 2 „Masa i rozmieszczenie ładunku na środkach transportowych powinny zapewniać bezpieczne warunki przewozu ładunku” i ust. 3 „Ładunek powinien być zabezpieczony w szczególności przed upadkiem, przemieszczeniem i zsypywaniem się ze środka transportu” oraz § 71 tego rozporządzenia cyt. „Przedmioty których wymiary, kształt i masa decydują o ich indywidualnym sposobie składowania, powinny być ustawione lub układane stabilnie, z uwzględnieniem położenia ich środka ciężkości, tak aby zapobiec ich wywróceniu się lub spadnięciu.

B. PRZYCZYNA ORGANIZACYJNA – Niewłaściwa ogólna organizacja pracy

1. Brak instrukcji bhp przy pracach transportowych.

Nie udostępniono pracownikom do stałego korzystania instrukcji bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach transportowych.

2. Tolerowanie przez osoby sprawujące nadzór , odstępstw od przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

Osoba sprawująca nadzór nad pracownikami tolerowała w dniu poprzedzającym zdarzenie wypadkowe przypadkowe zabezpieczenie ładunku na środku transportu oraz w dniu zdarzenia dopuściła pracowników do ręcznego przemieszczania ładunków ważących ponad 1000 kg tj. ciężarze przekraczającym ustalone prawem normy.

Takie postępowanie narusza art. 212 Kodeksu pracy określający obowiązki osoby kierującej pracownikami w związku z § 64 ust 2 i 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy które brzmi ust 2 „ Masa i rozmieszczenie ładunku na środkach transportowych powinny zapewniać bezpieczne warunki przewozu ładunku” i ust. 3 „ładunek powinien być zabezpieczony w szczególności przed upadkiem, przemieszczeniem i zsypywaniem się ze środka transportu” oraz § 63 ust. 1 tego rozporządzenia cyt. „ręczne przemieszczanie i przewożenie ciężarów o masie przekraczającej ustalone normy jest niedopuszczalne”.

2. Brak nadzoru nad pracownikami w sytuacji awaryjnej.

Pracownicy otrzymali polecenie ustawienia przemieszczonych na środku transportu zbiorników napełnionych wodą. Pracownicy mieli do wykonania pracę w warunkach dla siebie nietypowych odbiegających od warunków normalnych , w których na co dzień pracują i do których zostali przygotowani. Dodatkowo pracownikom zabroniono spuścić wodę ze zbiorników. Wyznaczeni pracownicy decyzje dotyczące czynności związanych z ponownym przygotowaniem ładunku do transportu podejmowali sami.

W art. 212 Kodeksu pracy określono obowiązki osoby kierującej pracownikami. Zgodnie z przepisem osoba kierująca pracownikami jest obowiązana: pkt 1 organizować stanowiska pracy zgodnie z przepisami i zasadami bhp i pkt 3 organizować , przygotowywać i prowadzić prace , uwzględniając zabezpieczenia pracowników przed wypadkami przy pracy.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ukształtowały się określone poprawne zasady postępowania osób odpowiedzialnych za stan bhp lub kierujących pracownikami:

-Zgodnie z orzeczeniem SN z 25.10.1968 r. II KR 146/68 PIZS z 1969 r. Nr 12 str. 59 pracownik , któremu powierzono kierowanie pracą innych jest zobowiązany do stałego czuwania nad tym aby praca podległych mu pracowników była realizowana zgodnie z przepisami i zasadami bhp.

-Poprawne zorganizowanie procesu pracy obejmuje nie tylko określenie sposobu i czasu wykonania zleconej czynności , ale także zapewnienie właściwych pod względem bhp maszyn i urządzeń i narzędzi pracy , a także stworzenie możliwości organizacyjnych zapewniających bezpieczne wykonanie poleconej pracy. Zagadnienie to ma istotne znaczenie przy pracach o charakterze niebezpiecznym , które muszą być wykonane przez kilku pracowników

w systemie skooperowanym. W przypadku pracy , która może spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzi wydający polecenie obowiązany jest sprawdzić , czy wykonujący prace pracownicy postępują wedle jego polecenia. W szczególności czy właściwie zrozumieli jego treść i czy postępują ściśle według wydanych im wskazówek. Obowiązek takiego sprawdzenia ciąży na kierującym pracą bez względu na to czy został zapisany w konkretnym przepisie – (orzeczenie SN z 25.10.1968 . II KR 146/68 PIZS z 1969 r. Nr 12 str. 59).

Poprawna organizacja pracy w sytuacji awaryjnej, a do takiej doszło podczas transportu zbiorników napełnionych wodą, wymaga z zasady bezpośredniego nadzoru osoby kierującej. Jej obecność była niezbędna do podjęcia decyzji o niezwłocznym wstrzymaniu prac związanych z ręcznym przemieszczaniem ciężarów o masie przekraczającej ustalone normy i ewentualnym zapewnieniu sprzętu pomocniczego do podniesienia ładunków lub podjęcia decyzji o zniszczeniu ładunku tj. spuszczenie wody ze zbiorników i bezpieczne ich podniesienie i ustawienie na podwyższeniu.

C. PRZYCZYNY LUDZKIE

1. Wykonywanie pracy ręcznie zamiast przy użyciu sprzętu pomocniczego: pracownicy na polecenie przełożonego wykonywali ręczne prace transportowe polegające na przemieszczeniu poprzez ciągnięcie zbiorników napełnionych wodą ważących ponad 1000 kg. tj. ładunek o masie przekraczającej ustalone normy w rozporządzeniu Ministra PIPS w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych o których mowa w § 63 ust 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy cyt. „ręczne przemieszczanie i przewożenie ciężarów o masie przekraczającej ustalone normy jest niedopuszczalne”.

2. Zaskoczenie niespodziewanym zdarzeniem. Pracownicy przechylili skrzynię przyczepy w celu uzyskania pochylni , która ułatwiła przemieszczenie ciężkiego ładunku. Prawdopodobnie pracownicy nie zdawali sobie sprawy ze skutków swojego postępowania.

Dziękuję Państwowej Inspekcji Pracy za udostępnienie materiałów i fotografii na podstawie których opracowano niniejszą informację.

Fot. Nr 1 (wykonana w czasie porządkowania miejsca wypadku)

Fot. Nr 2

Fot. Nr 3

Fot. Nr 4

